

RECOMANDĂRI

cu privire la aplicarea principiului egalității în procesul de examinare de către autoritățile tutelare a litigiilor ce țin de creșterea și educarea copiilor de către părinți ce locuiesc separat

Analiza practicii autorităților tutelare, dar și a conținutului întrebărilor parvenite în cadrul activităților de instruire organizate de către Consiliul pentru Prevenirea și Combaterea Discriminării și Asigurarea Egalității și Institutul de Politici Publice relevă că, în majoritatea cazurilor, autoritățile elaborează grafice de întrevvedere disproporționat de mici pentru părinții necustodianți.

La baza elaborării graficelor de întrevvedere disproporționat de mici pentru părinții necustodianți, de multe ori stau prejudecățile de gen care diferă pentru bărbați și femei. Când sînt discriminate femeile după genul lor, prejudecățile reiesă din rolul superlativ de femeie și mamă promovat în media și societate, prin prisma cărora sînt ”judecate”. Aceiași situație se întîmplă cînd sînt discriminați bărbații. Deci autoritatea tutelară, poate discrimina în bază de gen femeia – mamă și tot atunci să discrimineze în bază de gen și bărbatul – tată. Prejudecățile vor fi diferite, rezultatul acelaș – discriminarea bazată pe gen¹.

În conformitate cu prevederile **art. 3 alin (1) din Convenția ONU internațională cu privire la protecția drepturilor copilului** în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie ca sunt luate de instituții publice sau private de ocrotiri sociale, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Elaborarea unui grafic de întrevvedere disproporționat de mic pentru părintele necustodian lezează dreptul copilului la viață privată și nu servește interesului superior al acestuia.

Dreptul copilului de a avea relații directe cu ambii părinți și de a beneficia de îngrijirea lor este garantată prin Legea nr. 338 privind drepturile copilului, iar elaborarea unui grafic micșorat de întrevvederi pentru mamă-copil sau tată-copil nu servește interesului superior al copilului. Indiferent care din părinți locuiește separat de copil, mama sau tata, acestora trebuie să le fie asigurată șansa egală de a menține relații directe cu copilul său.

În cauza *Tocarenco vs Republica Moldova* în §53 CtEDO a specificat că, în materie de respectare a vieții de familie, **obligățiunile pozitive ale Statului implică implementarea unui arsenal juridic adecvat și suficient pentru a asigura drepturile legitime ale solicitanților.** Acest arsenal trebuie să permită Statului să adopte măsuri proprii pentru a reuni părintele/alți membri ai familiei și copilul său, inclusiv și în cazul unui conflict apărut între doi părinți (vezi *Ignaccolo-Zenide contra României*, nr. 31679/96, § 108, CEDH 2001-1, *Sylvester c. Austriei*, nr. 36812/97 și 40104/98, § 68, 24 aprilie 2003, *Zavrel c. Republicii Cehia*, nr. 14044/05, § 47, 18 ianuarie 2007, și *Mihailova*, precitat, § 80).

¹ Opinie separată în cauza nr. 254/15 P.N. către Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Ialoveni a dnei Doina Ioana Străisteanu membra Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității

În acest sens, Curtea amintește, că, pentru a fi adecvate, măsurile menite să reunească părintele, alți membri ai familiei și copilul trebuie implementate rapid, deoarece scurgerea timpului poate avea consecințe iremediabile pentru relația dintre copil și membrul familiei, care nu locuiește cu el (vezi Maire c. Portugaliei, nr. 48206/99, § 74, CEDH 2003-VII, Pini și alții c. României, Nr. 78028/01 și 78030/01, § 175, CEDH 2004-V și Bianchi c. Elveției, nr. 7548/04, § 85, 22 iunie 2006).

În vederea aplicării recomandărilor CtEDO, pentru a asigura interesul superior al copilului și implementarea principiilor egalității în practica autorității tutelare formulăm următoarele recomandări:

1. Graficul de întâlniri trebuie să fie bazat pe criterii de apreciere clare și uniforme pentru ambii părinți, oferind, astfel, șanse egale ambilor părinți de a participa la creșterea și la educarea copilului.
2. Autoritățile tutelare vor elabora un regulament intern și instrucțiuni interne ce vor reflecta procedura de documentare, examinare a solicitărilor privind elaborarea graficului de întâlniri, precum și modul de comunicare a deciziilor către beneficiari. În instrucțiunile indicate autoritățile tutelare urmează să descrie în mod clar și neechivoc criteriile și condițiile ce stau la baza elaborării graficului de întâlniri, astfel încât să fie evitată discriminarea pe criteriu de gen.
3. Se recomandă ca cererile cu privire la elaborarea graficului de întâlniri să se examineze în ședință, cu participarea ambelor părți, pentru a oferi părinților posibilitatea de a prezenta Comisiei argumente suplimentare în partea ce ține de pretențiile invocate.
4. Înainte de a accepta ca și probe afirmațiile unei părți cu referire la conduita unui părinte în raport cu propriul copil, autoritatea tutelară va trebui să verifice veridicitatea afirmațiilor expuse.
5. În procesul de examinare a solicitărilor privind întocmirea graficului de întâlniri autoritatea tutelară va solicita opinia psihologului școlar sau a unui alt psiholog ce a lucrat cu copilul, pentru a obține informații cu referire la dezvoltarea copilului, conduita copiilor în raport cu aceștia etc. dintr-o sursă obiectivă.
6. După examinarea cauzei autoritatea tutelară va emite o decizie motivată cu referire la graficul de întâlniri întocmit în care vor fi descrise următoarele aspecte: circumstanțele cauzei care au fost constatate în cadrul ședinței de audiere, probele pe care se întemeiază concluziile comisiei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de comisie la stabilirea graficului de întâlniri, legile de care s-a călăuzit Comisia. În vederea argumentării acestor cerințe facem trimitere la jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului în care se explică că atunci când tratamentul diferențiat (adică limitarea unor drepturi) se bazează pe pe genul persoanei, autoritățile publice trebuie să prezinte argumente întemeiate care să explice necesitatea măsurilor adoptate în circumstanțele cauzei, și dacă acestea sînt întemeiate doar pe faptul că persoana este de un anumit gen, cauza este evident una de

discriminare (*a se vedea cauza Opuz c Turciei, plîngerea nr. 33401/02 hotărîrea din 09 iunie 2009*).

7. În cazul în care autoritatea tutelară decide să micșoreze numărul orelor de întrevederi cu copilul a părintelui necustodiant, aceasta în mod obligatoriu trebuie să argumenteze/motiveze scopul legitim urmărit și coraborat cu interesul superior al copilului.
8. Domiciliu părintelui care locuiește separat de copiii săi nu este un temei pentru întocmit un grafic cu caracter dezechilibrat părintelui ce locuiește separat. În jurisprudența sa Consiliul Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității a specificat că deplasarea copilului la domiciliul părintelui ce locuiește separat nu constituie o motivare rezonabilă și obiectivă pentru a justifica limitarea copiilor de a menține relații directe cu ambii părinți și de a beneficia de grija lor în mod egal. Consiliul nu neagă faptul că deplasarea periodică a copiilor ar fi putut crea un disconfort, însă acest fapt nu trebuie să servească drept temei pentru limitarea părintelui, care locuiește separat de copii săi, în orele sale de întrevedere.